

16 JUN 2008

Norsk Kriresenterforbund
Karl Johans gate 8
0154 Oslo

JUSTISDEPARTEMENTET	
16 JUN 2008	
SAKSNR.:	200801226
AVD/KONT/BEH:	PIA PAK/IBF
DOK.NR.	45
ARKIVKODE:	431.0

Justisdepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse vedrørende NOU 2008:4 "Fra ord til handling – Bekjempelse av voldtekt krever handling"

Norsk Kriresenterforbund er svært tilfredse med at tema voldtekt settes i fokus. Voldtekt er en alvorlig forbrytelse som får store konsekvenser for den som blir utsatt. I tillegg vet vi at mange overgripere, særlig de yngste, selv har vært utsatt for overgrep, hvilket etter vår oppfatning krever en bred analyse av fenomenet, samtidig som forebyggende tiltak i denne sammenheng blir svært viktige. Vi vil også peke på nødvendigheten av å nyansere bildet av kvinnen som utsatt og mannen som overgriper, selv om denne konstellasjonen er den mest vanlige i voldtektssaker her i landet.

I følge statistikken registrerer kritesentrene relativt få voldtektssaker. Tallene for 2006 viser at kritesentrene samlet sett registrerte at 92 personer blant beboerne oppga voldtekt som årsak til kritesentroppholdet. Blant dagbrukerne var tallet noe høyere; der oppga 117 personer voldtekt som årsak til kontakt med kritesenteret.

Norsk Kriresenterforbund mener at tilbudet og kompetansen i forhold til voldtekt på kritesentrene kunne vært utnyttet bedre ved at flere hadde tatt kontakt; enten på egenhånd eller via instanser som politi, bistandsadvokat, overgrepsmottak, legevakt og andre.

Forebyggende tiltak

Norsk Kriresenterforbund synes det er flott at forebygging av voldtekt har fått en så sentral plass i utredningen. Utvalget har foreslått mange gode tiltak som vår organisasjon støtter.

Elektroniske medier

Når det gjelder kontaktformer som SMS og e-post/internett, er dette kommunikasjonsformer som etter hvert har vunnet innpass hos både unge og eldre. Vi tror det er viktig at hjelpeinstanser som møter disse sakene akutt satser på å utvikle denne elektroniske formen for kontakt. Det gjelder også kritesentrene.

På den annen side representerer de nye elektroniske mediene en fare ved at bilder og personlige opplysninger kan spres på en utilbørlig måte. Kritesentrene har registrert tilfeller der unge minoritetsjenter blir truet med at personlige eller intime bilder sendes til familien dersom de ikke imøtekommer visse krav.

Rettsapparatets behandling av voldtektssaker

Utredningen beskriver fleres steder at politi og rettsvesen har et stort forbedringspotensiale når det gjelder voldtektssaker. Denne oppfatningen støttes av Norsk Krisesenterforbund. Vi tror derfor det er svært viktig at disse sektorene tilføres kompetanse og rutiner som sikrer bedre kvalitet i etterforskning og i den videre behandling av sakene. Forslaget om å opprette en sentral enhet SEPOL, synes å være et godt tiltak.

Også forslagene som går ut på å heve kvaliteten på avhørene mener vi er nødvendige og gode. Det krever mye kunnskap og erfaring å foreta avhør av en person som kan være i sjokk. Forslaget om å ta opp avhøret på bånd er bra, fordi den som foretar avhøret da kan konsentrere seg om både å ivareta personen som sitter foran ham, samtidig som viktige opplysninger i forhold til etterforskningen sikres.

Likeledes vil vi trekke frem det positive i å etablere gode rutiner når det gjelder skriftlig formidling til fornærmede. Vår erfaring er at personen kan ha mange spørsmål knyttet til en eventuell henleggelse av saken. Spørsmål som de kan få svar på i en samtale med politijuristen eller andre.

Hjelpetiltak etter voldtekt

RKK og krisesentrene

Utvalget foreslår at Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre utvider sitt virkeområde og får som oppgave å gå inn i en støttefunksjon for voldtatte. Utvalget sier at betingelsen for en slik funksjonsutvidelse er en økning når det gjelder kompetanse og kapasitet.

Norsk Krisesenterforbund tror at mange flere voldtektsutsatte enn i dag også kunne hatt nytte av kontakt med krisesentrene. Midlertidig botilbud, samtaler med den utsatte og eventuelle pårørende samt bistand ved anmeldelse og rettssak er bare noe av det som tilbys. Mange av krisesentrene i vår organisasjon tilbyr også en del av dette tilbudet til mannlige utsatte.

Vi ser imidlertid at krisesenteret ikke dekker alle grupper av utsatte. Derfor er vi positive til at også andre instanser får kompetanse på området. Dessuten vil det mange ganger være sånn at hjelpeinstanser kan utfylle hverandre.

Samarbeid i den psykososiale oppfølgingen

Norsk Krisesenterforbund mener det er svært viktig at arbeidet med voldtektsutsatte er forankret i et forpliktende samarbeid på kommunenivå. Kommuner som har etablert samarbeidsorganer og rutiner i saker som omhandler vold i nære relasjoner vil kunne bruke det samme nettverket i disse sakene. Etablering av samarbeid og rutiner i voldtektssaker bør etter vår mening integreres i en generell handlingsplan i forhold til vold i nære relasjoner.

Oppfølging av psykolog

I svært mange tilfeller vil voldtektsutsatte trenge psykologisk bistand. Norsk Krisesenterforbund mener det er viktig at denne bistanden kommer i gang så raskt som mulig. Etter vår mening bør noe av denne bistanden gjøres "obligatorisk", det vil si at alle rutinemessig får en samtale med en psykolog så raskt som mulig etter hendelsen. På bakgrunn av denne kan både psykolog og den utsatte vurdere behov for videre hjelp. Mange vil trenge langvarig hjelp; det er derfor et godt forslag at behandling kan gis kostnadsfritt for den fornærmede inntil ett år.

Norsk Krisesenterforbund støtter absolutt forslaget om at det etableres et prosjekt der psykolog/traumepsykiater knyttes til overgrepsmottak. Dersom faste psykologer knyttes til overgrepsmottaket, vil det kunne bidra til en spisskompetanse på området, samt at psykologbistanden vil kunne inngå i en mer helhetlig behandling i forhold til de øvrige tjenestene i overgrepsmottaket.

Tilrettelagt samtale mellom den voldtektsutsatte og gjerningsperson

Utvalget går inn for at det etableres et tilbud der det tilbys en tilrettelagt samtale mellom offer og gjerningsperson. Norsk Krisesenterforbund er enig i dette dersom visse betingelser er oppfylt:

- Møtet må være frivillig for begge parter
- Møtet må være en del av en behandlingsprosess
- Møtet må ledes av kompetent personale

Utvalget har også konkludert med at ordningen bør ligge i helsevesenet og ikke i justisvesenet. Det betyr at de ikke ønsker at ordningen skal være en del av konfliktrådets arbeid. Dette synet støttes av Norsk Krisesenterforbund, nettopp ut i fra den begrunnelse at konfliktrådet er kjent for å behandle saker av mindre alvorlig karakter. Dersom konfliktrådene skulle åpnes for denne type virksomhet, ville det kunne bli gitt signaler ut til samfunnet om at voldtekt regnes som en mindre alvorlig forbrytelse.

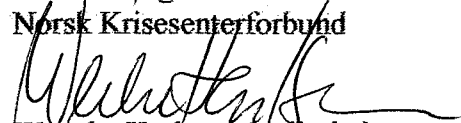
Erstatning og bistandsadvokat

Norsk Krisesenterforbund støtter alle tiltak som utvalget foreslår på dette området. Når det gjelder bistandsadvokatens oppgave om å "å gi fornærmede annen hjelp og støtte som er naturlig og rimelig i forbindelse med saken", vil Norsk Krisesenterforbund peke på krisesentrenes kompetanse og kapasitet. Norsk Krisesenterforbund har erfaring med at medlemssentre samarbeider med bistandsadvokater på den måten at ofre for voldtekt og andre henvises til krisesentrene for samtaler og annen bistand. Mange krisesentre vil også kunne tilby samtaler til pårørende; enten det er foreldre, kjærester, ektefeller eller andre.

Generelt sett støtter Norsk Krisesenterforbund alle tiltak som foreslås og håper på en videre behandling som til slutt fører til at forslagene i utredningen vedtas.

Oslo, 15. juni 2008

Med vennlig hilsen
Norsk Krisesenterforbund

Wenche Karlsen, daglig leder